

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XV.

Blaj 30 Septembrie 1905.

Numărul 39.

Cătră P. T. Cetitori!

Apropiindu-să sfârșitul anului venim a rugă cu toată onoarea pe On. nostri abonenti, cari să află în restanță cu abonamentul, de pe anii trecuți, cât și de pe anul acesta, — să binevoiască a ni-l trimite fără amânare, pentruca foaia să-și acopere spesele sale cu tipărirea și edarea ei.

Administrațiunea.**SFORȚĂRI ZĂDARNICE!**

(w.) Aceea, ce s'a întâmplat în 23 Septembrie în Viena e aproape de necrezut. Monarhul în 5 minute a isprăvit cu toți șefii coalițiunei, cu toată coaliția și credem cu toate postulatele așa zise naționale. Toate planurile unui Apponyi, tot programul coalist, toate aspirațiile celor, cari au fost seduși, frazele umflate a marilor demagogi 48-iști, au fost spulberate prin ultimatul, ce l'a întins împăratul lui Francisc Kossuth, în care nu numai nu vrea să audă de concesiuni naționale, dar și din celea promise de Tisza, Fejérváry nici urmă nu este. Ba monarhul face atenți pe conducătorii politice de zi, ca să pună capăt stărei actuale de lucruri, altcum vor veni calamități de nedescris asupra Ungariei.

Așa să vede dară, că Monarhul vrea să scoată însuși țara din criză, căci dela 67 încoace încă nu i s'a întâmplat vre-unui bărbat de stat magiar, ca să întimpine din partea Lui răceala, ce a arătat-o șefilor coaliției.

Așa încă nu a vorbit Monarhul. Și nime nu s'a așteptat că va isprăvi așa iute cu coaliția, deoarece toate firele situației politice de astăzi le ține adunate în mână și fără de învoirea ei nici budgetul, nici recruții nu să pot vota.

Dară mai mult consternată de cele întâmplante au fost cei cinci chemați la curte, cari erau în justa convingere, că prin absolvarea lui Fejérváry ei au eșit biruitori din luptă și dacă Monarhul a zădărnicit grupări nouă politice pe baza votului universal, dărei progresive și alte reforme binefăcătoare pentru massa mare a populațiunei, natural, că s'a împăcat cu situația nouă și nu-i rămâne alta, decât să întindă mâna de împăcare lui Kossuth și să-l cheme la cârma țarei.

Li s'a dat acum ocaziune, ca să simtă și să-și cunoască neputința lor față de Viena.

Nu-i vorbă toată istoria magiarilor este o continuă și aproape neîntreruptă svârcolire în contra Casei de Habsburg și când în 67 și-au dat mâna acești dușmani seculari să părea, că o pace îndelungată va da uitării trecutul, magiarii vor înțalege, că ideile lui Kossuth, independența Ungariei și heghemonia elementului magiar în mijlocul atâtor popoare eterogene, este un lucru efemer și în schimb folosindu-să de pretinția Monarhului și a elementului german, vor căuta ca prin legi drepte să ridice starea economică a țării și să-și asigure alipirea și pretinția noastră a naționalităților.

Firea lor neastâmpărată însă, puternicul sprijin german i-a făcut tot mai îndrăzneți, tot mai vehemenți față de noi și pe când alte state căutau toate mijloacele pentru bunăstarea supușilor lor, la noi s'a inaugurat politica de rassă. Zdrobitorului de naționalități Tisza, în decursul celor 15 ani de guvernare i-a succes, ca să sugrume toate mijcările și așa zisele veleități naționaliste și după ce a împodobit țara aceasta sărăcită cu steaguri roș, alb, verde, a lăsat-o urmașilor săi, cari să înșelau pe sine, că aici pe teritoriul Ungariei nū sunt alții decât magiari.

Și-au îndreptat deci privirea spre Viena. Dela Wekerle începând au devenit tot mai pretenzivi. Coroana a cedat într'una, ideile kossuthiste au cuprins tot terenul, independența vamală, ruperea de Austria, independența armatei, a externelor a aprins creerii înfierbinați, până ce demagogia a zdrobit partidul liberal la alegeri și Coroana deodată s'a aflat față în față cu majoritatea dietei.

Și cu toate acestea e de mirat, că Monarhul nu numai că nu a cedat, dară prin felul cum a primit pe coaliționați s'a expus ași pierde și simpatia și sprijinul tacit din partea partidului liberal.

Majestatea Sa bine cunoaște țara și oamenii. Cu reprezentanții adevărați a unui popor de 20 milioane, cari stau zid la spatele conducătorilor lor, de bună seamă, că altcum vorbia și Monarhul. Dar foarte bine știe, că coaliția nu reprezintă nici pe români, nici pe sârbi, nici slovaci, nici croați, dar nici chiar pe magiari. Politica magiară și-a înstrăinat popoarele nemagiare din țară și nici să nu aștepte sprijin, când ei nu i-au întâmpinat nici când, decât cu ură și cu aroganță. Iară poporul magiar, săturat de frazele stereotipe de patrie, constituție, națiune, vede în toată lupta aceasta un joc neastâmpărat al magnaților și gentrilor, cari venitele de pe moșiile lor întinse le folosesc spre aventuri politice. Nu-i mirare, că massa poporului mai bine să aruncă în brațele socialiștilor, decât într'ale 48-iștilor.

Viena știe, că înădar strigă Bartha Miklós, că *dăm mâna cu naționalitățile*, că nu să sparie nime. Știe bine, că pentru oameni ca Bartha, care la tot prilejul a vorbit cu ură neînpăcată de noi, nu va scoate nime castanele din foc. Ne bucurăm însă, că lovitura ce i-a ajuns la Viena le-a deschis

ochii să vadă, că ce bun le-ar fi sprijinul nostru acum. Și poate, că și simpatiile noastre ar fi cu ei, dacă ar vedea o aversiune în cercurile conducătoare față de politica intransigentă de astăzi și inaugurarea unei politici înțelepte, ca toți să putem închepe pe acest pământ, pe care de atâtea ori au fost udat cu sângele nostru.

Când însă știm, că și armele, ce voiesc să le smulgă din mâinile Coroanei, vreau să le îndrepte tot în contra noastră, că în loc să se îngrijască a da pâine mulțimei, îi dau învățături de limbă din kisdedov și până scapă de miliție, nu pot să fie simpatiile noastre cu ei.

Răspunsul ce li l-a dat Viena sperăm să le fie deschis ochii, că este chestie de cel mai mare interes vital pentru magiari, de a-să întoarce, dela astfel de elemente, cari după ce i-a învrăjbit cu toate naționalitățile din țară, i-a dus în luptă contra Monarhului.

Acum își văd și își simt neputința și o vor simți și mai mult, dacă vor continua pe calea apucată, dacă să vor isola de toți, cu cari sunt avizați a trăi laolaltă.

Să va trezi și poporul magiar, va pricepe, că nu e în interesul lui de a merge pe calea apucată, că politica lui Appoyi duce țara la

sapă de lemn și că poporul așteaptă dela dietă, nu politică națională, ci economică.

Iară în cât pentru introducerea limbii magiare la celelalte naționalități va pricepe, că să recer prea mulți bani, prea multe jertfe și știut este, că fără nici un rezultat.

Misiunile populare.

Mijlocul cel mai potrivit pentru edificarea poporului nostru dela țară, pentru trezirea și conservarea simțului religios, fără îndoială sunt așa numitele misiuni populare, fiindcă acele acte de pietate înfrumusează mult chiar și pe aceia din clasa inteligentă, cari participă la acele, abstragând exemplul bun ce se dă poporului prin participarea la aceste solemnități. Clasa inteligentă își câștigă unele cunoștințe și informațiuni despre viața și traiul poporului din acele locuri, despre religiozitatea și viciile încuibate în poporul nostru, despre ranele și dorințele lui. Prin acestea s'ar putea afla mai ușor și modul de a sana relele și de a afla calea ce ar conduce la o viață religioasă mai bună și la o stare materială mai înfloritoare, după ce învățăturile perverse și datinele contrare religiunii și chiar întreg modul de viață a omenimei în timpul present, se departă mult de învățăturile ss. Apostoli, a ss. părinți și a tuturor bărbaților pii. Martirul pentru religie a început a scădea, datinele și actele pii a se rări, posturile și sărbătorile a se pierde pe unele locuri și chiar preceptele lui Dumnezeu și

ale s. biserici a nu se observa, ba a-le chiar călea în picioare, și în locul acestora pășesc câte și mai câte vicii, chiar și educațiunea generațiunii nouă începe a se abate dela principiile religioase. În odraslele tinere frica de Dumnezeu nu mai este, rușinea de lume a perit, conștiința de timpuriu se împetrestă și singur frica legii civile mai susține liniștea balanzând ecuilibrul, de unde rezultă ruina poporului atât materială cât și spirituală.

Calea cea mai bună pentru poporul nostru, prin care el s'ar fortifica fără îndoială sunt misiunile populare, aci preoții cei harnici ar da multe învățături mântuitoare și multe consilii părintești, sbiciuind toate scăderile și viciile poporului, alungând trândăvia, i-ar trezi mintea la o viață mai activă și mai religioasă, ba chiar și păstorii sufletești ar începe a-și cunoaște datorințele sale mai de aproape, căci cuvântul „a păstori“ înseamnă mult.

Păstorul în tot timpul sub toate împrejurările și pe toate vremile este obligat a paște turma; și flămând și satul, și în frig și sub arșițele soarelui arzător și între lupi și pe livezi și între frunzișuri, atât ziua cât și noaptea; a mulge, a tunde și a beli încă nu înseamnă chiar a păstori; multe, mari și grele sunt încă datorințele păstorului, pe care el le ia asupra sa, când primește sarcina grea de păstorie, și oare aceasta sarcină grea o împlinesc păstorii? rezultatul se vede dacă stăpânul își va lua turma în samă. Oare își împlinesc păstorii sufletești datorințele sante și grele? Eșiți pe câmpuri, pe la turme și între oi, și veți vedea pe păstorii bun și veți vedea și oile păscute, eșiți în parohie între popor și veți vedea rezultatul păstorului bun, veți vedea

FEUILLETON.

Expoziția „Asociațiunii“.

(Continuare.)

Pe mese lungi, așezate lângă perețele din stânga intrării erau expuse o mulțime de documente vechi, parte în original, parte în copii fotografiate, dela biserica sf. Nicolae din Brașov, înzestrată cu rară dărnicie în timpuri de mult trecute de către domni Munteniei, dărnicie, ce a devenit pârghia luminării unei considerabile părți a neamului românesc. Nu de parte de acestea se vedeau alte documente vechi, erau diplome de nobili, ispite ale lăpădării de neam, dela Mihail Apaffy, G. Rákoczy, Ferdinand I., Leopold, etc.

Într'un unghi al salei, era așezat chipul „umbrei“ lui Avram Iancu, icoana casei lui din Vidra și a înmormântării lui sub goronul lui Horia în cimiterul din Cebea; apoi casa natală a lui Treboniu Laurian din Fofeldea și casa parohială din Jucul-de-jos, în care a văzut lumina zilei G. Bariț. Un obiect istoric interesant și de puțin cunoscut prezintă o altă fotografie: era steagul companiei clerului unit, trimisă de episcopul Petru Pavel Aaron, împărătesei Maria Terezia în războiul dela 1756 contra Prusilor. Și mai puțin cunoscut era până acum „Câmpul lui Marte“ de lângă Orlat, reprezentat prin o fotografie fără nici o explicație, și „Vârful zidului“ de lângă Sibiel (cott. Sibielni), unde, zice-se, că ar fi fost

reședința de vară a lui Decebal. Alte două fotografii interesante înfățișau o parte a câmpului dela Gârslău (cott. Selagiului), unde la 3 Aug. 1601 s'a dat lupta între Mihail Viteazul și generalul Basta, și între principiile Ardealului Sigismund Báthori, luptă ce s'a terminat cu învingerea lui Báthori, după care au urmat certe între învingători, iar din aceste certe asasinarea mișlească a viteazului Mihail în aceeași lună.

În fața intrării se vedeau aranjate într'un dulap diferite arme vechi ruginite: puști, pistoale, săbii, lănci, buzdugane, etc., în cea mai mare parte de proveniență puțin cunoscută. Despre un buzdugan se susține a fi fost oarecând al lui Horia.

Ca colecțiuni științifice sunt de amintit: frumosul herbariu al profesorului Dr. A. Cheșan din Blaj, interesant și prin faptul, că la fie-care plantă se găsește adăuse părți din poezia populară referitoare la planta sau floarea respectivă; numeroase plante preparate de botanistul nostru de renume Florian Porcius dela Rodna-veche, și bogata colecțiune de minerale expusă de inginerul montanist Victor Blăzianu dela Reșița.

Dintre societățile noastre culturale și literare s'au văzut reprezentate: Asociațiunea pentru cultura poporului român din Maramurăș, clasică țară a lui Dragoș-Vodă, prin un frumos tablou fotografic (sosit cam post festa), prezentând: chipurile bărbaților bine-meritați pentru cultura neamului românesc din acel colț de țară expus invasiunii lipitorilor periculate din Galiția, ca: vicarul și mai târziu episcopul nemuritor Mihail Pavel, septemvirul Gavril Mihályi, comitele suprem Iosif Man, vice-comiții: Vasile Mi-

halea și Ioan Jurca, deputatul Petru Mihályi, protofiscul comitatens Dr. Ioan Mihályi, cunoscutul scrutator istoric, profesorul preparandial Ioan Bușița și vicarul Tit Bud; apoi convietul Asociațiunii maramurășene din Sighet, bisericile de lemn de o vechime venerabilă în stilul lor interesant, ca cea din Iood dela 1360, din Apșa-demioc dela 1400, din Budești dela 1643 și cea din Saraseu dela 1700; grupuri de bărbați, femei și fete din Maramurăș în portul lor caracteristic, comuna Iood și un ținut de lângă Tisa (vederi generale), câte o casă veche din Iood și Giulești, tineri la joc, un car cu un grup de tineri, sfințirea de pască în Saraseu și o nuntă țărănească. Acest interesant tablou este dăruit Muzelului „Asociațiunii“ noastre. Reuniunea femeilor române din Sibiu a expus tabele grafice, fotografii etc., asemenea și a femeilor rom. din Abrud și împrejurime, iar reuniunea femeilor gr-cat. din Zlatna, a expus tabloul fotografic al comitetului seu, ș. a. Societatea academică „România Jună“ din Viena, o interesantă colecțiune de autografe, manuscrise, corespondențe și telegrame dela cei mai de frunte scriitori ai neamului nostru, ca: Alexandri, Carmen Sylva, Măiorescu, Eminescu, Creangă, Iac. Negruzzi, Urechia, Matilda Poni, Nenitescu, Pogor, Gane, Naum, apoi dela filoromâni: Urban Iarnik, G. Musaffia etc., pecum și un frumos album cu fotografiile membrilor sei onorari. Societatea „Petru Maior“ din Budapesta, mai multe tablouri fotografice și publicațiuni din editura proprie. Asemenea au fost reprezentate multe din reuniunile de cântări și din corurile de plugari, ca cele din: Sibiu, Brașov, Bistrița, Lugoj, Chiseteu, Rebrisoara, Viani,

fructele ostenelelor lui și vă veți indulci, veți vedea multe lucruri și datine bune și folositoare, dar veți vedea mai multe, cari nu corespund timpului present, secolului numit al civilizației, al culturii, veți vedea în urmă pe lângă altele multe, crismele pline de oameni, localitățile de joc și petreceri îndesate, veți auzi noaptea întregi sbierăturile oilor flămânde — de hrana spirituală — și veți simți că aerul în casa Domnului nu e prea nădușitor, mai cu samă sub decursul serviciilor sante.

Păstorii sufletești primesc sarcina grea fără nici o condițiune, și când rezultatul păstoririi este atât de amar și sfâșietor de inimă, adese-ori anzi zicându-se: „greu îți paști turma între atâta lupi, și mai greu o aperi flămând și desbrăcat“ și nici odată nu-și aduc aminte de cuvintele s. scripturi „pomul ce nu aduce fructe, să se taie și arunce în foc.“

Studiul teoretic al pastoralei este cu mult mai greu a-l pune în praxă în cura animarum, praxa însă se câștigă în lume, iar cerințele unei parohii scaderile și vitile unor parohieni, religiositatea și obiceiurile lor sunt încă numai umbra celor alalte parohii și celor alalți parohieni ex orbis și praxa păstorinului în misiunile poporali s'ar înavuți, după ce toate vorbirile păstorinului sufletesc, fie acele predice morale ori dogmatice, fie catichesă, fie ori-ce vorbiri ocazionale, atârână și își au efectul dorit dela cunoașterea deplină a turmei, și dela prudența pastorală, care iară-și s'ar înbogăți prin misiuni, și chiar din motivul acesta ar fi de dorit ca misiunile poporali să se introducă în toate părțile și încă cu un program stabilit de înalta auctoritate bisericească sau de sinoadele eparhiale bisericești.

Rar sunt casurile, când poporul nostru se poate vedea în bisericuțele lor, în jurul mesei s. altar, celebrându-se s. liturgie de mai mulți preoți și de unul sau doi diaconi, când chiar și cel mai rătăcit credincios, care în viața lui, nici barăm la Paști nu cercetează s. biserică, de mărturisit și cuminecat nici nu-și mai aduce aminte, — îl vezi că vine la s. biserică baremi din curiozitate, apoi predicele preoților buni și harnici, modul de predare, cuvintele alese și bine întogmite, străbat la inima rătăcitului, ba îl vezi că și la serviciul însărătului ia parte, ba de multe ori îl vezi între penitenți cu fața roșie, aprinsă, cu o privire smerită, pentru-că nu cuteza a se apropia de masa Domnului, cunoscându-se pe sine — și iată oia rătăcită în staul în mijlocul oilor și iată rodul misiunii preotului harnic, și cât este de înălțător de inimă a vedea o lume de oameni, venind din toate părțile în sunetul campanelor la casa Domnului, îmbrăcați sărbătorește, intră în aceia-și cu pietate și reverință, ia parte la s. liturgie și la toate ceremoniile ce se îndeplinesc, arătându-și pietatea prin diverse acte, și în urmă cu câră îndestulare și mulțămire reîntore cu sufletul hrănit de cuvintele păstorinului bun.

Mărețe și sante să fie în venitor misiunile poporali și turmei și păstorinului.

A.

CORESPONDINȚE.

Festivitățile consacării bisericii din Săsari.

— Raport special al „Unirii“. —

Ziua de 24 Sept. va rămânea neuitată de bravii poporeni credincioși din parohia

Săsari, căci în această memorabilă zi, a avut credincioșul popor în frunte cu distinsul și iubitul lor paroh, rara fericire de a li-se consacra biserică lor, cu multe spese din nou construită și frumos înzestrată, prin Ilustritatea Sa Preasfințitul Domn Dr. Demetriu Radu, episcopul Orăzii-mari.

Comuna Săsari cu 1000 de locuitori, zace la marginea estemă a diecesei Orăzii-mari, la poalele opidului Baia-Mare, unde începe a se desfășura câmpia dintre munții, cari formează o creangă a Carpaților nord-vestici a patriei noastre, în mijlocul lor cu falnicul pisc a Gutinului. Locuitorii curat români gr.-cat. a acestei comune, cu un trecut istoric remarcabil, formând pe timpul regilor Carol Robert și Ludovic cel Mare o liberă civitate de mine, — neesistând încă opidul Baia-Mare, — se ocupă și astăzi afară de economie, mare parte cu lucru la minele erariali și a privaților din apropiere; prin urmare deși sunt săraci, dar fiind un popor blând, religios, ascultător și stimător de preot, în cea mai bună înțelegere cu bine-meritul și bravul lor paroh Mon. Alexa Pop, cu mare abnegațiune și jertfe au reconstruit din nou biserică veche și mică, așa că din aceea numai turnul a rămas. Au înzestrat-o apoi cu un iconostas artistic, altar maiestos, amvon frumos, candelabru imponent, prapori eleganți, și cu o pictură plăcută, cari toate înalță inimile la pietate sfântă, laudând toate aceste gustul zelosului paroh. Toată reconstruirea a costat aproape 25.000 coroane.

Atâta zel, atâta jertfă, atâta osteneală nu a putut rămâne fără recompensă din partea Ilustrisimului și Preasfințitului Domn Episcop diecesan, și la rugarea umilită a senatului bisericesc, s'a îndurat preagrățios a defige termenul consacării, și a da bra-

etc. prin tablouri fotografice și alte obiecte.

În general acest despărțământ a prezentat multe și varii momente și evenimente de interes deosebit din trecutul și prezentul poporului nostru și în special a dovedit în mod neîndoielnic, cât de puțin s'a lucrat la noi până acum pe terenul cercetărilor istorice. Se va face mai mult pe viitor, după ce ni-s'au deschis ochii prin această expoziție? Cine știe? Secția istorică a „Asociațiunii“ are cuvântul.

Momente tot atât de interesante ni-a prezentat și despărțământul bisericilor române, pentru cari s'au rezervat câte 2 camere tot în etajul II. al Internatului „Asociațiunii“, și anume pentru biserică gr.-cat. în partea de câră resărit, iar pentru biserică gr.-or. în partea de câră apus a edificiului, formând doue secții deosebite ale expoziției.

Vorbind despre secția bisericii noastre gr.-cat., din capul locului nu poți ascunde faptul, că lumea s'a așteptat, ca biserică noastră după trecutul seu important să se presimțe în haină mai bogată, de cât cum s'a prezentat. Nu era permis să lipsească astfel de obiecte, cari i-ar fi putut da acestei secții lustrul cuvenit, și cari se puteau espune ușor, și e destul de regretabil, că o bună jumătate a bisericii noastre n'a participat la expoziție, căci din diecesa Gherlei și a Oradei-mari nu s'a espus aproape nimic. Astfel biserică noastră a rămas să fie reprezentată aproape numai prin centrul Mitropoliei și prin diecesa Lugojului, care din urmă în deosebi s'a prezentat în modul cel mai vrednic.

Secția aceasta a expoziției a fost aranjată prin scriitorul acestui raport. Intrând în camera mai mare, la primul moment îți atrăgea privirea grandiosul covor al bisericii catedrale din Blaj, lucrat de femeile maramurașene, după desemnul distinsului nostru pictor *Octavian Smigelschi*. Acest covor acoperia întreg pârtelele din fund al camerei și o mare parte a aceluia din lipsa de spaț, nici nu s'a putut desface spre a putea fi întreg văzut și admirat, cum de fapt a fost mult admirat atât de vizitatorii români, cât și de cei străini. Pe pârtelele din fața intrării atârână sus icoana nemuritorului episcop Ioan Ioocentiu Klein (dela Seminar) împrejmuită de număroasele fotografii, cari înfățișau biserică catedrală și diferitele institute de învățământ, ce fac fala Blajului și a bisericii noastre în general. Încunjurată de atâtea institute mândre, se părea mai radioasă figura marelui arhieru, care în viață avuse parte de atâtea suferințe și decepțiuni, el, care prin punerea pietrii fundamentale institutelor de lumină de mai târziu făcuse întâia spârțură în bezna întunecimii, ce acoperise sute de ani neamul său demostenit. Pe acela-și pârtele atârână icoana altui mare arhieru, a mitropolitului Șuluiș, și emblema lui nobiliară.

Pârtelele din fața acestuia era întreg acoperit de hartele bisericii noastre, toate frumos lucrate de inginerul *Ioan F. Negruț jun.*, anume: harta generală a mitropoliei gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, harta specială a arhidiecezei, a dieceselor de Gherla, Oradea-mare și Lugoj, o hartă mai mică, arătând în colori valoarea și scopul averilor bisericești și scolastice din arhidieceză, și o altă hartă arătând: grija sufletelor, și anume:

numărul sufletelor, numărul parohiilor și al filiilor, al preoților, bisericilor și câte suflete grijește un preot; apoi grija culturală: pruncii datorii a cerceta școala, elevii școalei cvotidiane și ai celei de repetiție, numărul școalelor și ai învățătorilor, și câți elevi a avut un învățător? Hartele bisericii noastre fără indoială au ocupat locul prim între toate hartele, ce s'au văzut la expoziție, făcând onoare atât oficiului nostru arhidiecezan, care a eruat și concretizat atâtea date interesante, cât și inginerului hartograf.

Lângă pârtelele al patrulea erau așezate done dulapuri, cuprinzând o mulțime de relicvii ale marilor noștri dascăli și arhierii: operele, manuscrise ale învățatului și neobositului călugăr Samoil Klein, cari te pun în nimore prin mulțimea lor, cărți de ale nemuritorului Șincai, diplome de numire și confirmare de ale arhierieilor noștri, începând dela episcopul Petru Pavel Aaron până la mitropolitul Vancea, altul referitor la abdicerea episcopului Klein, decrete împărătești, referitoare la distincțiuni acordate arhierieilor noștri din trecut, albumuri și cărți vechi și nouă, între cari toate operele frumos legate ale eruditului canonic Dr. A. Bunea. În dulapurile din mijlocul camerei erau expuse diferite vase și scule bisericești: potire, cruci, iconițe, apoi vechi documente istorice, între cari: 2 scrisori de ale episcopului Pataki, actul memorabil al episcopului Petru Pavel Aaron din 1754, referitor la deschiderea școalelor din Blaj, fără indoială cel mai prețios din câte erau expuse, o scrisoare autografă a lui Șincai, și călimarul marelui cronicar, etc. Tot aici s'a putut vedea și peana de aur a lui Gheorghe Bariț, proprietatea muzeului din Blaj.

vului popor și paroh cea mai mare și fericoitoare recompensă, venind însuși la consacrară, și împreunând această solemnă sărbătoare, ca un părinte iubitor de fiii sei, cu cel mai mare dar spiritual, cu misiuni populare, ca consacrandu-se biserica zidită de piatră să se sfințească și bisericile sufletelor bravilor credincioși.

În 23 Sep. Sâmbătă dimineața la 9 oare și 30 minuate gara spațioasă a opidului Baia-Mare era îndesată de public numărös. Inteligența din Baia-Mare, preoțimea tractului protopopesca al Ardușului așteptau sosirea trenului, cu care era să vină Ilustritatea Sa. — În șirul inteligenței era Tor dai primarul orașului, Domokos protopretorele cercului, Komoróczy protocăpitanul orașului, protonotariul Eğli, parohul de rit. lat. Szöke, avocatul Stoll, proprietariul de mine A. Pocol, Iosif Pop jude la tabla regească, proprietarul G. Barbul și alți mulți.

Cu nerăbdare așteptau toți sosirea trenului ca să-l binevențeze pe Ilustrul Arhiereu. — O șuierătură și iată măiestros intră trenul în gară, părea că știe pe ce Ilustru și plăcut oaspe aduce! — Toate privirile se întesc spre tren, interesarea își ajunge culmea sa, când iată să deschide ușa cupeului și apare figura maiestatică a mult doritului Arhiereu. — Cu pași elastici, cu suris plăcut pe față, intra exclamări de „să trăiască“ grăbește spre peronul garei, urmat de suita sa, Canonicul *Moise Nyeș*, secretariul *Dr. Cornel Bulcu* și arhivariul *Alex. Nuțu*. Prima dată cu călduroase cuvinte îl întâmpină primarul orașului, la care bineventare răspunde Episcopul în termini aleși exprimându-și mulțămăta sa pentru

această călduroasă primire. La cuvântul apoi Rev. Arhidiacon *Georgiu Șuta* protopopul tractului, care cu cele mai alese cuvinte într'un limbajiu frumos și cu un avânt oratoric îl binevențează în numele elerului districtual pe acel teritoriu unde două diecese se îmbrățioșează. După grațiosul răspuns, pătruși de adevărata iubire părințească a Preasfințitului Părinte, să fac prezentările a inteligenței și a preoțimei prin Arhidiaconul G. Șuta. După întreținere scurtă dar foarte amicabile cu cei prezenți, convoiul constă-tător din mai mult ca 15 trăsuri pleacă spre Sasari. În prima trăsura e căpitanul Baiei-Mare *Iván Komoróczy*, după care în trăsura de gală cu 4 cai, Episcopul *Demetriu* și protop. *Șuta*. Din ce să apropie convoiul spre comuna Sasari, pare că și ceriul concurge la bucuria generală, deschizându-să frumos și senin și încetând ploaia, care până acolea curgea mereu. — Ca și la o comandă deodată să lasă jos toate acoperișele căruțelor și se deschide priveliștea frumoasă a jurului romantic și a comunei Sasari cu turnul său frumos, formând o plăcută panoramă ochilor. — Între sunetele campanelor intră convoiul în comună unde toate casele erau împodobite cu lucrurile de mână artistice a țărancelor, ștergare, fețe de mese, între flori și crengușerzi o expoziție întregă. Așa primește poporul pe Arhiereul său cu ramuri verzi și împodobit!

La biserică e arcul triumfal cu inscripția: „Bine e cuvântat cel ce vine în numele Domnului!“ La poarta triumfală parohul local cu venerabilul paroh de *Lipou*, *Alex. Nuțu*, în ornate bisericesti, cu cruci în mână,

înecajurați de mulțimea poporului, așteaptă și primește între sunetele clopotelor și a urărilor de „să trăiască“ pe Ilustrul lor oaspe. După vorbirea înflăcărată a parohului local, în care a accentuat, că de 60 de ani Arhiereu român nu a pășit pe acest teritoriu, răspunde cu atâta vervă oratorică Ilustritatea Sa, cât pătrunde adânc inimile tuturor celor adunați! Momente sublime și înălțătoare! Un mare Arhiereu sub cerul liber, cu capul descoperit, în mijlocul turmei sale cuvântătoare, către numărös cler, popor și elită inteligentă, adresează cuvinte însuflețitoare pentru viață virtuoasă, respectarea cu scumpătate a legilor dumnezeiești și lumești, adheșiune și lealitate către Înaltul tron.

După freneticile urări de „să trăiască“ la adresa Majestății Sale, între cântările Doxologiei mari, intră Ilustritatea Sa cu suita sa numărösă în școală, unde era biserica interimală, și îmbrăcând mantia și camilafca, după rugăciunile litiei, dă arhierească binecuvântare. Clerul și inteligența îl însoțește la casa parohială, unde distinsa doamnă preoteasă, îl primește cu profund respect, și-i servește dejunul. Din nou primește apoi Ilustritatea Sa omagiile clerului districtual, adunat în număr complet, și la vorbele protopopului tractual reflectează, că la iubire numai cu iubire poate răspunde. Pornește apoi în societatea mai multora spre vizitarea bisericii noue, și face vizită la cantor-învățătorul local *Constantin Pușcaș*, la curatorul primar, la judele cercual și la mai mulți poporeni fruntași.

După prânzul servit la masa ospitală a parohului local, s'au adunat cu toții în biserica veche, unde Ilustritatea Sa cu asis-

O masă mare și doue dulapuri, pecum și mesele lungi de lângă perețele din fața intrării erau încărcate cu bogata colecțiune a diecesei Lugojului, cuprinzând cărți vechi, număröse manuscripte, documente istorice, șematisme, etc., dintre cari sunt de remarcate: Tăleul evangeliilor lui *Coresi* din 1566; Pravila lui *Mateiu Basarab* din 1641; Noul testament de sub *Rákoczy* din 1648; Sierin de aur, carte de propovedanie de sub *M. Apafi* din 1683; Mineiul în limba slavă din 1683; un *Euchologiu* și un *Liturgier*, tipărite la *Târgoviște* în 1713; Căzaniile de praznice tipărite în 1742 sub *Mihail Racoviță-Voevod*; *Triod*, *Strajnic*, *Octoic*, *Pentecostar* în limba slavă; *Evanghelie* și *Octoic*, vechi manuscripte în aceeași limbă. Înre cărțile acestea s'a putut vedea și cea mai veche carte de poezii românești, tipărită cu litere latine și ortografie ungurească. Cartea aceasta, tipărită în *Sibiu* la anul 1677, cuprinde pe lângă poeziile românești și poezii în limba latină, germană și magiară, titlul însă îi lipsește.

Istoricul nostru *Ștefan Moldovan*, fost preposit al capitulului catedral din *Lugoj*, a fost prea puțin cunoscut și apreciat în viață, deși a muncit mult pe terenul istoric, expoziția „Asociațiunii“ însă a fost un bun prilej de a scoate în relief bogata lui activitate literară-istorică prin respectabilul număr de manuscripte rămase dela dânsul și expuse vederii publicului. Date publicității, acest încercări ar forma de sigur o prețioasă contribuție la îmbogățirea literaturii noastre istorice. Iată unele din ele: Albumul capitulului catedral din *Lugoj*; Cuvântări bisericesti; *Extractus* memorabilium în *Lexicone Rerum Transilvanicarum* I. D. *Iosephi Kemény* sub voce *Valachi*; *Viata* episcopului gr.-cat. *Alexandru Dobra*; Colecțiune de diplome și documente deco-

niate din *Diplomatoriul* lui *Iosif Kemény*; *Brevis memoria eventuum memorabilium civilium et ecclesiasticorum populi romani utramque Daciam incolentis a tempore descensus ejusdem usq. ad nostram aetatem a. D. 1858* adumbrata per *St. Moldovan*; *Memorand istoric* din ziarul vieții lui *St. Moldovan*, mai ales cele întâmpiate în 1848/9; *Monografia* opidului și districtului *Hațeg*; *Protocolul* visitației canonice în vicariatul *Hațegului* din 1852. Mai amintesc apoi manuscriptele, canonicului *I. Boros*; *Mănăstirea* dela *Prislopul Silvasului*; *Biserica* română din *Ungaria* și *Transilvania* în veacul *XIV.* și *Monografia* comunei și parohiei gr.-cat. române din *Zabran*. *Unirea* Românilor din protopopiatul *Bobâlnei* la 1700, de *B. Densușanu* și *Petrecerea* Românilor în *Dacia Traiană* dela *Aurelian* până în veacul al *XIII.* de *Gavriil Pop*, tot manuscripte de ale harnicilor canoniciei dela *Lugoj*. Dintre documentele istorice cu grije păstrate, unele sunt foarte vechi, ilustrând anumite momente din trecutul neamului nostru. Amintesc îndeosebi o paucenie dela episcopul *Klein*.

Un album mare, bogat și frumos de fotografii înfățișă tot ce are diecesa *Lugojului* mai însemnat ca zidiri: catedrala, reședința episc., capela episc. și prețioasele ei, casa „*Berceanu*“, oarecând localitatea capelei gr.-cat. din *Lugoj*, casa fundațiunii „*Ioan și Ecaterina Popovici*“, casa fund. „*Nic. Munteanu*“, casa convictului diecesan, școala de fete fundațională „*Iova și E. Popovici*“, școala elementară și casa parohială, toate din *Lugoj*; apoi biserici, școale și case parohiale din: *Coșteiu-mare*, *Vermeș*, *Timișoara*, *Chizdia*, *Arad*, *Bogșa*, *Sân-Nicolai-mare*, *Comloșul-mare*, *Ticvanul-mare*, *Orașuța* română, *Vărădia*, *Chernezeu*, *Hunedoara* (biserica din 1468), *Turdaș*, *Spini*, *Oraștie*,

Băiești, *Rechitova*, *Săcărămb*, *Baia-de-Criș*, *Liget*, *Hălmagiu*, *Riualb*, *Săiașul-sup.*, *Hațeg*, *Densuș* (biserica vestită din timpul Romanilor), *Ciula-mare*, *Paroșeni*, *Petroșeni*, *Pui*, *Câmpul lui Neag*, *Uricani*, *Lupeni*, *Merisor*, *Bouțariul-infer.*, *Peșteana*, *Ostrovul-mare* și *Clopotiva*. *Mănăstirea Prislopului* și mormântul domniței *Zamfira* de acolo, *mănăstirea* și cetatea *Colții* (ruine) o litie și o nuntă din *Bouțariul-infer.*, amfiteatrul dela *Grădiște* și fotografia unei pietrii votive bine conservate din timpul Romanilor, ce s'a găsit la *Grădiște* în 1904, toate făceau albumul din chestiune foarte interesant și atrăgător.

Iată și numai cele amintite justifică de ajuns afirmațiunea de mai sus, că adevărat diecesa *Lugojului* s'a prezentat în moduri cel mai vrednic în fața marelui public.

Față cu numărul cel mare de zidiri din diecesa *Lugojului* era bător la ochi, că din arhidieceză s'au putut vedea abia câte-va biserici, între cari tabloul bisericii gr.-cat. din *Sibiu* zidită de episcopul *Gregoriu Maior*, întâia și cea mai veche biserică românească, ce s'a ridicat în *Sibiu*, și fotografia bisericii din *Orlat*; din diecesa *Gherlei* numai bisericile vechi din *Șișești* și *Surdești* cu turnurile lor înalte și tnguiate, și noua biserică votivă din *Șișești*; iar din diecesa *Orășii-mari* numai tabloul frumos, prezentând biserica parohială și institutele de învățământ din *Beiuș*.

În camera mai mică a secției bisericii gr.-cat. erau expuse câte-va tablouri de ale mecenaților nostri, ca: *Dănuț*, *Romonczay*, tabloul cronicarului *Șincai*, singurul exemplar ce există, și chiar de aceea privit cu mare interes din partea publicului vizitator; câte-va icoane vechi; planurile după cari s'au zidit internatele din *Blaj*, planul pentru restaurarea bisericii gr.-cat. din *Făgăraș*,

tința protopopului tractual G. Șuta și a protop. L. Iernea, a sevârșit inseratul, diaconând parohul Vașadului, Dimitrie Murășan și secretarul episcop. Dr. Cornel Bulcu. Sub durata inseratului, oficiul de cantor l-a îndeplinit venerabilul preot *Alexandru Nut*, care deși înaintat în etate, dar cu un foc tiner, pentru vocea lui puternică, plăcută și sonoră cu cele mai interesante și variate modulații și precisitatea în frumoasele cântări ale sublimului nostru rit, și-a câștigat admirarea și complăcerea tuturor.

După terminarea inseratului s'au început misiunile populare. Publicul s'a adunat în biserica nouă, unde arhidiaconul G. Șuta urcă amvonul și cu o vorbire frumoasă, bine întocmită, despre taina penitenței, însuflețește poporul la pocăința adevărată. Peste 10 preoți ascultă mărturisirile alor mai multe sute de credincioși adunați, și din depărtări mai mari.

(Va urma.)

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. O dorință, de care erau stăpânite inimile credincioșilor gr.-cat. din Sănnicolau-mare, mai bine de un jumătate de veac, s'a realizat acum prin edificarea bisericii lor, care e sâmnul cel mai învederat al nisuițelor, de a-și vedea întrupată o idee atât de măreață concepută de moși și strămoși, cari însă n'au avut mângăierea de a-și vedea visul cu ochii. Și acum când lucrarea măreață e terminată și frumosul lăcaș a lui Dumnezeu se prezintă ca o podoabă a comunei și a nisuițelor aceluia, cari prin pilda lor au dovedit apropierea unui viitor mai senin; inimile tuturor se încălzesc la chemarea sfântă a datorinții, ce și-o impune fie-care creștin adevărat de a jertfi cât mai mult pe altarul, de pe care se înalță rugăciuni de recunoștință și cerere către Tatăl îndurătorilor. Zugrăvită frumos și aranjată cu scaune noi, a fost dată destinațiunii sale, și în ziua de Sântamărie-mare s'a celebrat

foata catedrală episcopescă; un frumos tablou fotografic al profesorilor dela gimnasiul din Năsăud, dela deschiderea acestui institut până azi, încunjurat de număroase fotografii, cari înfățișau vechiul edificiu gimnasiual și edificiul actual, apoi clase, colecțiuni, biblioteca, cabinetul de științe naturale, etc. dela gimnasiul din chestiune.

Pe o masă mare așezată în mijlocul camerei erau înținsă antimise de ani: 1731, 1751, 1773, 1801, 1833, 1837, 1844 și 1875 și unele cărți vechi. Într'un unghi al camerei se afla dulapul deschis cu diferitele cărți și alte publicațiuni, albumuri, ilustrate, etc., datorite tipografiei seminariale din Blaj, între cari colecția completă a „Unirii”, biblioteca „Unirii”, cărțile lui Cipariu, Grama, Bunea, etc., toate cu gust aranjate de oameni de ai tipografiei.

Merită să fie amintit în sfârșit încă un portret sfântic al episcopului Klain purtând inscripția: „Ioan Innocenție Klain, Episcopul din Szadu”. Acest portret sfântic prin cine știe ce întâmplări, e proprietatea parohului gr.-or. din Sadu Ioan Popoviciu. Cine și când l-a pictat? nu se știe, a fost însă trimis dela secția bisericii gr.-or. la secția bisericii gr.-cat. cu motivarea „că e unit”. E la tot cazul daună, că acest portret a fost atât de rău conservat, căci mi-se pare a fi lucrat de o mână mai dibace, decât a pictorului, cărnă să dovedește cunoscutul tablou al aceluiași episcop din castelul metropolitan din Blaj.

într'însa prima oară s. liturgie cu mare solemnitate și în fața unui mare număr a credincioșilor. Îndestulirea sufletească se reoglindea în privirile tuturor, și cu deosebire femeile vor fi fost pătrunsă de farmecul celei mai dulci mângăieri; datorindu-se lor iudabila faptă de a fi început colectarea pentru împodobirea internă a bisericii cu cele de lipsă. Convintele din s. Evanghelie despre „Maria, care și-a ales partea cea mai bună, care nu se va lua dela dânsa”, s'a referit și la ele, cari au îmbrățoșat cu căldură întreprinderea atât de măreață, de a se îngriji de podoaba bisericii, care e mireasa lui Christos. Partea cea mai bună și-au ales, care nu numai că nu se va lua dela ele, dar va vesti urmașilor credința nestrămutată și alipirea lor față de biserică, adaugând la răspândirea dragostei creștinești, care înalță mintea la cele cerești și îndeamnă voința la săvârșirea faptelor, prin cari se preamărește Dumnezeu. Și ca o pildă atât de frumoasă să nu rămâie necunoscută înaintea aceluia, cari numai din îndemnul altora puresc la fapte, las se urmeze numele aceluia femei, cari au grăbit până acum, ca prin această faptă a lor să facă cinste bisericii și numelui lor. Și aceste sunt următoarele: Eva Farca împreună cu soțul ei Ioan, a donat o candelă în preț de 30 cor. Marta Lupsa, a donat prin testament 40 cor. Floarea Palade 4 cor. Ana Sărăfolean 5 cor. Ana Dogar, Ana Mărăzan, Sida Sărăfolean, Ana Sărăfolean, Jina Lupsa, Elița Comloșan, Maria Comloșan, Sida Vințan, Maria Raica, Ioana Sărăfolean, Chiva Comloșan, Ana Lupsa, Iuliana Funar, Eva Raica, Sofia Paști, Ana Paști, Alca Farca, Ana Bibolar, Ana Sârbescu, Maria Sărăfolean, Marta Fluș, câte 2 coroane. Sida Oprean, Mița Comloșan, Marta Plăcintar, Lina Lupsa, N. Ostrovaț, Lina Stamate, Stanca Comloșan, Ana Alexă, Eva Sărăfolean, Ana Hătăgan, Elița Farca, Marta Toconița, Lena Nedelcu, Iuliana Oprea, Maria Ardelean, Eva Lubici, Elița Folea, Alca Sărăfolean, Maria Bibolar, Floarea Cărpeneșan, Iuliana Ardelean, Sofia Șteflea, Maria Oprea, Eva Ostrovaț, Maria Ștefan, Ana Cojorean, Saveta Minda, Maria Pătrascu, Eva Negoi, V. Popovici, Eva Sârbescu, Ioana Comloșan, Sida Ardelean, Floarea Buciuman, Iuliana Fratuț, Ana Sărăfolean, Marta Paști, Sena Radu, Roza Kapota și Elița Dumitru, câte 1 cor. Sida Crăciun, Marta Comloșan, P. Miculescu și Lena Barautis, câte 40 fileri. Chiva Fluș 20 fileri. V. Muntean și Lena Comloșan, câte 60 fileri. Suma 166 cor. La care se mai adaugă și suma de 20 cor., colecta copiilor de școală. Cea mai bună resplăță le va fi mângăiere, ce o va vărsa Tatăl ceresc în inimile lor, și amintirea nepoților și a strănepoților, cari vor preamări faptele lor sevârșite, spre mărirea și podoaba bisericii, apărâtoarea și păzitoarea credinței și a graiului strămoșesc. Sănnicolau-mare, 30 Aug. 1905. — *Vide.*

Știri personale. Dăoara *Elisa Bodocan*, cea mai distinsă învățătoare a școlii noastre de fete, a dimisionat din postul avut și s'a dus la Strigon. — *Dr. Emil Sabo*, profesor de gimnas și preparandic la Blaj a dimisionat și el și s'a dus la Székely-Keresztur, fiind numit profesor la preparandia de stat. Depărtarea acestor doi membri importanți ai corpului nostru didactic, a deșteptat regretre în inimile noastre. Dorim succese depline!

Constituire. „Societatea de lectură a tinerimei studioase” dela gimnasiul superior gr.-cat. din Blaj, s'a constituit în modul următor: președinte: Emil Folea, stud. cl. VIII., secretar: Iuliu Crișan, stud. cl. VIII., bibliotecar: Ioan Berlian, stud. cl. VIII., controlor: Emil F. Negruț, stud. cl. VIII., notar: Ioan Pop, stud. cl. VII., vice-bibliotecar: Traian Dengehel stud. cl. VII., casar: Laurențiu Giurgiu, stud. cl. VII. — În comisia secției cenzurătoare s'a ales: Octavian Bugner, Valeriu David și Zenovie Păclisan, stud. cl. VIII.; *Alexandru Lupean*, Ioan Georgescu și *Ales. Pop jun.*, stud. cl. VII.

Statistica trecerilor religioase. Din 1896—1902 au câștigat prin trecerile religioase biserica romano-catolică 11253 credincioși, cea greco-catolică 4249, cea greco-orientală 108 și unitarii 772, în schimb a pierdut biserica catolică 406 credincioși, greco-orientalii 5772, reformații 7299. Fără confesiune s'au declarat 3154 romano-catolici, 267 greco-catolici, 5511 greco-orientali, 12 unitari, 89 jidani, 8290 reformați. Perderile bisericilor reformate sunt mari, ele sunt cea mai strălucită dovadă de adevărată vobrelor Scripturii, că mlădița dacă se desface de viță, nu mai aduce roadă. Mai adaugem, că cifrele acestea le dă un ziar protestant, care nu va fi acuzat de parțialitate.

Rectificare. În foia publicată în Nr. 38 al „Unirii” s'au străcurat 2 erori regretabile, și anume pe pag. 318 col. III, șirul 11 de jos în sus în loc de: „sunt sărbători naționale, ce să desfășură”, să se cetească: „sunt cuprinse de bucurie la vederea sărbătorii naționale, ce să desfășură”; iar pe pag. 320 col. II, șirul 17 de sus în jos în loc de: „și-ar fi priceput-o”, să se cetească: „și-ar fi priceput datorita”.

Dela serviciul maritim român. În urma unei înțelegeri intervenită între Ministeriile de lucrări publice, interne și finance, de aci înainte atât viza pașapoartelor pentru intrare și eșire din România, cât și revizia bagajelor a celor călătorind cu vapoarele S. M. R. se face pe drum, în timpul cursului între Constanța—Constantinopol și vice-versa de către un domn funcționar vamal, ce se află îmbarcat. Nu putem de cât felicita pe cei ce au luat această dispozițiune, care constituie o mare înlesnire pentru cei călătorind cu vapoarele române, scutindu-i de a merge noaptea prin vamă și localul poliției din Constanța, înainte de a se îmbarca sau la debărcarea lor de pe vapor. Prin această dispozițiune se face în fine serviciului nostru maritim o mare facilitare, care adaugându-se la avantajile necontestate, ce oferă vasele române prin confortul și viteza lor le scoate din ori-ce concurență. Călătorii vapoarelor române atât la plecarea lor cât și la sosirea lor în Constanța, nu vor mai fi molestați cu cererea pașapoartelor, nu vor mai aștepta câte odată îndelung până la vizarea lor, nici vor fi nevoiți să meargă noaptea pe ploaie sau vânt la oficiul vamal, pentru a-și supune bagajele revizuirii vamale, ei din tren se vor urca în vapor sau vice-versa.

Aviz. Aduc la cunoștința Stim. Doamne și Domnișoare, că cu ziua de 1 Octomvrie n. c. am deschis în locuința dlui Anton Pop, *O școală privată de lucru de mână, împreună cu conversație germană.* În fiecare zi dela 9—12 a. m. și dela 2—4 p. m. dau lecții de împletit, croșetat, înodătură, clappel, broderie albă și colorată, broderie cu aur, diferite ajoururi și alte lucruri fine. Mai departe instruez croitul și cusutul albiturilor. Taxa 4 cor. lunar. În conversația germană dau 6 oare la săptămână, taxa 4 cor. Informații mai detaliate să dau în prăvălia V. Popp. Cu toată stima: *Mărioara Popp.*

AVIZ!

Subscrisul, pe lângă condiții favorabile, vând din mână liberă casa Nr. 31 din Strada lungă, precum și casa Nr. 107 din Strada cimiterului. Cei ce reflectează la ele, să se adreseze subscrisului.

Blaj, 30 Septemvrie 1905.

VASILE BARNA,
faur.

PARTE SCIENTIFICĂ-LITERARĂ.

Prestanța și foloasele sfântului Sacrament a Căsătoriei față cu căsătoria civilă și concubinatele.

(Continuare și fine.)

III și IV. *Catolicitatea și apostolicitatea în sfânta cununie.*

Precum sfânta Biserică dreptcredincioasă catolică e fondată de Domnul Isus Christos pentru toți oamenii, e adevărată și e capace și tinde nu numai a cuprinde în sine toți oamenii, ci a-i și aduce la limanul mântuirii, așa și fiecare taină, și sfânta taină a căsătoriei e capace și tinde a îmbrățișa toate familiile singuratice „Mergeți și predicați evanghelia la toată făptura și tot cine va crede și se va boteza mântuise-va“ ect. Așadar sfânta Biserică e pentru toate neamurile, și toate neamurile pentru sfânta Biserică a lui Christos. Aceasta o dovedește și minunea scoboririi limbilor de foc din S. zi de Rosalii. Toate doctrinele și tainele sfintei noastre Biserici sunt de lipsă și folositoare pentru toți oamenii. Au tu omenime, cum poți rătați a presupune, că aceea s. Taină, la care tocmai bărbatul și femeia sunt ministri, materia și forma prin consensul lor, Dumnezeu le dă darul, Biserică lui Dumnezeu binecuvântarea, dacă nu este impediment, — au aceea Taină să nu fie pentru toate mântuitoare, folositoare, sfântă și mai pe sus de orice târguială, contract, neguțătorie meschină și mai prețuită neasămănat decât ori ce convețuire convențională, decât ori ce concubinată și poligamie, cari toate la oaltă nu sunt decât sbiciul pasiunilor omenești și a ispitelor diavolești, prin care sbiciu, acea parte a omenimei, — carea a degenerat la atari aberațiuni și proceduri desprețuitoare de Dumnezeu, Creatorul Universului și de Biserică Lui creștină-catolică, — e sbiciuită și mânăta din voe și din îngâmfarea sa la staulul diavolului și a servitorilor lui.

Precum sectele cele vr-o 200 ivite dela începutul creștinismului, sunt dovada inconstanței, mutalității, caprițiuului și a decăderii religioase morali a sectariților: astfel și desprețuirea și lăpădarea Sacramentului sfintei cununii, ce dovedește alta, decât tendința spre libertatea păcătoșiei desastroase spre păgânism; spre sclavismul femeiei și spre nesiguranța, destrăbălarea și nimicirea vieții familiei, reducându-să omenimea și dejosindu-se la libertatea și starea animalică?

Procesele cele multe de despărțire între bărbat și soție nu sunt oare acolo și de atunci, unde și decând Luther a aruncat și sacramentul cununiei. în brațele principiilor și a altor oameni plini de invidie și pisma cătră Biserică și preoțimea catolică!

Încă de când cu faimoasa revoluțiune franceză și unele secte politice-iacobine și francmasonice, acești conspiratori infernali subminează nu atât stânca bisericeii catolice, căci pe aceea „porțile iadului nu o vor birui“, ci fundamentul multor familii și a multor clase de oameni.

Acel spirit protestant și acel spirit revoluționar însă durere, e azi sistemizat și legalizat în multe țări, mai sub titlu de „căsătoria civilă“, mai sub altul; la tot cazul însă contrar lui Dumnezeu, contrar bisericeii catolice și apostolice a lui Christos, dar tot odată și conducător pe povârnișul desfrâului, a inconfesionalismului și a anarhismului, pentru acei, cari urmează atare sistem plin de îngâmfare și revoltare desastroasă atât pentru familie, cât și pentru societate.

Stai pe loc omenime! Stați pe loc conducători orbi! Au mintea omului, care abia produce ce produce, în 30—40 ani, e preferită înaintea voastră față cu eterna atotștiința divină? Au mai mare e servitorul de cât Domnul său, vremelnicul de cât Eternul? creatura de cât Creatorele? Stați și ațintiți-vă ochii și inima la Dumnezeu, nu nisuiți a sparge biserică catolică, căci e opera Atotputernicului, Care a liniștit și „vânturile și valurile mării“. Nu spargeți cuibul familiar, nu despărțiți pe tata de mamă, pe fiii de părinți, pe frați de surori, pe inferiori de superiori, pe om de Dumnezeu, căci în fărâdelegi, în abis, în perire vă aruncați! Părăsiți concubinari, concubinatul; nelegiuitorilor, întoarceți-vă la Dumnezeu și la biserică Lui sfântă!

Nu faceți Sodoma, Gomora și Babilon mai ales din orașele voastre, voi orașenilor! Ascultați oameni! Capul văzut a Bisericeii lui Christos, actual Pontifice Roman, Sfinția Sa Piu al X-lea Vă strigă vouă cu tot sufletul, cu toată inima: „Întoarceți-Vă la Dumnezeu, întoarceți-Vă la Christos“, la „sfânta Lui Biserică catolică și apostolică“, la sfintele Lui învățături și Taine, pentru că nu este altă mântuire, altă fericire — decât aceea în Christos. Nici nu poate conduce la limanul indestulirii și fericirii cetele de corăbii zidite de mâna omenească și pline de materii explosive și lăsate libere sub conducerea patimelor omenești: numai și numai corabia, Biserică catolică și apostolică a lui Christos, zidită de mânării Dumnezești, te asigură contra valurilor și contra cufundării. Această corabie sfântă și mântuitoare, carea nu e învăscută cu fer și oțal, nu e încărcată cu tunuri și arme de sistem felurit, nici e condusă de știință, tehnică și tactică omenească neputincioasă, vană și periculoasă aceasta te va salva, pentru că ziditoriul și conducătoriul ei e atotputernicul Dumnezeu și Mântuitoriu adevărat; aceasta sfântă corabie a lui Christos, Biserică dreptcredincioasă catolică, a căreia marinari sunt apostolii și următorii lor, cel cu „Crucea în frunte“, cu mijloacele darurilor, la lumina credinței, cu faptele cele bune, cu disciplina cea dumnezească, în Spiritul lui Christos, te va povățui sigur în portul indestulirii și a păcii familiari și a societății, la eterna bucurie și nunta cerească, la adevărată fericire te va conduce, dacă voești să-i urmezi.

„Dacă Dumnezeu nu zidește casa, înzădar zidesc oamenii“. Iar Gregoriu al XVI-lea Potificele Roman, în Enciclica sa din 29 Maiu 1829 referitoriu la sfânta Taină a căsătoriei astfel să adresază cătră întreaga omenime.

„Aduceți-vă aminte popoarelor, cumcă căsătoria e un lucru sfânt și tocmai pentru

aceea acela se ține și trebuie să fie supus legilor sfintei Biserici a lui Christos. Să aveți dar înaintea ochilor totdeauna calea legii, supuneți-vă acelora în mod acurat și sfânt, pentru că din executarea legii sfinte isvorește puterea, pacea și fericirea societății“.

Ghirișiu, 10 Aprilie 1905.

Alexandru Grama,
paroh gr.-cat.

Colectă

pentru biserică rom. gr.-cat. din
comuna Ciucmandru.

Adrian Nyerges, Ciucmandru 2 m. Ioan Ciotloș T. Ilie Dragoș, Axente Ciotloș din Ciucmandru câte 5 m. Achim Popa, Nicolae Rus din Mediaș câte 1 m. Gerh. Olislogers, Maryloh 3 m. Ioan Păcurariu, Cergăul-mare 50 f. Ioan Chisăliță, Frăua 1 m. Ioan Nyerges, Ciucmandru 5 m. Iulius Schnaider, Micăsasa 1 m. Ioan Nyilca, Mediaș 2 m. Onu Veleşan, Șona 10 f. Ioan Mărginean, Șona 20 f. Augustin Mărginean, Sâncel 1 m. 50 f. Petru Medeașan, Mediaș, Iakab Sandor, Zsidve, Filon Ghindea, Mediaș câte 1 m. Pavel Bucșa Ibișdorfu-săs. 1 m. 50 f. Franz Villman, Ibișdorfu-săs. 30 f. Ioan Coman, Mediaș, Aurel Vulc, Gârbova, Ilie Călburean, Mediaș câte 2 m. Ioan Todorescu, Ioan Todorescu j. din Pistinți câte 1 m. Achim Bogșan, Mediaș 1 m. George Rus fejer, Dumitru Coman s. Maria din Mediaș câte 1 m. 50 f. Achim Mărginean, Nic. Mărginean din Mediaș câte 1 m. Mih. Ghicășan s. Sofia, Mediaș 1 m. Johann Hermann, Zsidve 1 m. Vasile Drăghita, Teu 80 f. Titu Staic, Teu 10 f. Nicodem Rus, Nicolae Muntean din Mănărade câte 1 m. Georg Schaser, Donersmarkt 50 f. Ioan Boariu, Agărbiciu, Vasile Stoica, Copșamică câte 1 m. Achim Pușcaș, Mediaș 50 f. Flora Cloțan, Copșamică 1 m. George Pușcaș Mediaș 50 f. George Ațialean, Georg. Pânzariu s. Ana, Dum. Bărtan, Ioan Limbășan din Mediaș câte 1 m. Ioan Rus, Mediaș 50 f. Aurel Holan, Dărlös 10 f. Martin Faff, Velcz 50 f. Mih. Cismaș, Mediaș 1 m. Dum. Ganea Mediaș 2 m. Georg. Hartmann, Seghișoara 1 m. Mih. Müller, Mih. Clos din Sighișoara câte 10 f. Ioan Vulc, Gârbov 50 f. Ilie Folea, George Folea, Vasile Folea din Bălcaci câte 1 m. Ioan Gâldean, Șona 30 f. Vasile Șuteu s. Maria, Mediaș, Vasile Zsacodi, Pănade, Vasile Pânzariu, Mediaș, Martin Mateș Velcz Vasile Lungu, Copșamică, Ioan Burlan, Hidegviz, Geor. Sărășan s. Ana, George Rus s. Maria, Ioan Pușlea, Toma Muntean, Const. Luca, Lazăr Brădesc din Mediaș, Ioan Șuluț s. Mar. Orăștie, Filimon Suciu, Augustin Nyilca din Mediaș câte 1 m. Mafteiu Crișan, Spătac 35 f. Teodor Cloțan Copșamică 3 m. Crășmărel Vasile, Chiarna 60 f. Iacob Budiu, Glogoveț, George Ban, Lupu, Ioan Ban, Nicolae Mihu din Cergău câte 50 f. Achim Atzelean, Mediaș, Ioan Tincu, Buz câte 1 m. Dum. Moldovan, Mediaș 20 f. George Rus fejer, Achim Fejer din Mediaș câte 50 f. Teodor Toader, Mediaș 10 f. Vasile Peoporă, Tătârlăuă, Ioan Negrea Cheslăr, Vasile Danea, Făget, Patriche Rus Sămărtin câte 50 f. Pavel Fătan Gerdial, Ioan Puia Lupu câte 50 f. Georg. Văcăraș s. Veron Mediaș 2 m. Șofron Moldovan s. Ana 3 m. Craifalău Nic. Baraboiu s. Paras. Vinerea 1 m. Samoil Gredean Orăștie 50 f. Suma 109 m. 85 f. porto 60 f. Rest 109 m. 25 f.

Germania Maryloh 30 Aug. 1905.

Adrian Nyerges m. p.
comerciant.

Dare de samă și mulțămită publică.

Cu ocaziunea petrecerii de vară aranjată în 13 Aug. st. n. în Tritul-de-sus au binevoit a contribui următorii:

Ioan Suciu propriet. Tritu-sup 10 cor. Gregoriu Pap notar Cianul-mare, Dionisiu Luca inv. Beiu, Dumitru Găscă inv. de stat Cristur, Iuliu Vlasa proprietar Cădud, câte 5 cor. Dr. Ioan Sâmpălean prof. Tritul-de-sus, Gregoriu Sâmpălean proprietar Tritul-de-sus, câte 3 cor. Iuliu Harșau inv. Taureni, Ioan Harșiau inv. Taureni, Simion Popa st. cl. VIII Mahaciu, câte 1 cor. George Grecu teol. a. IV. Chimitelnicul-de-câmpie 2 cor. Ioan Bugner paroh Tritul-de-jos 3 cor. Vicențiu Sima teolog extern Filea-de-jos 1 cor. 40 fil. Simion Rușca prietar Tritul-de-jos 1 cor. Ioan Bozdoc paroh Cădud, Nicolau Galea paroh Inoc, Macaveiu Groze paroh Coc, Basiliu Masca paroh Beiu, câte 4 cor. Avram Gligor comerciant Frata 3 cor. Văd. Doamna Ignat Cădud 4 cor. Ioan Crișan paroh, Valeriu Bugner paroh Tritul-sup. Emil Pop paroh Cistelnic, Iuliu Pop paroh Urca, Emanoil Seiche inv. Urca, câte 3 cor. Victor Bugner cand. de adv. Turda, Simion Suciu a Tomi propr. Tritul-de-sus, câte 4 cor.

Cărora binevoitori li-se aduce și pe calea aceasta mulțămită.

S'au încasat 94 cor. 40 fil.

Spese 64 cor. —

Venitul curat e 30 cor. 40 fil.

care sumă s'a și depus la favorul noarei biserici.

Tritul-de-sus, 6 Septembrie 1905.

Comitetul.

Bibliografie.

A apărut:

Dicționar româno-german, de Theochar Alexi. A doua edițiune prelucrată și completată. Editura H. Zeidner Brașov. Pagini 498. Fie-care pagină câte trei coloane. Prețul cor. 4'50. Franci 5. Mărci 4.

Dr. Ludovic de Csato: *Câteva pagini*. Tipografia Poporul român. Budapesta, prețul 1 cor. Cuprinde 8 bucăți literari apărute, doară toate, în ziarele noastre.

Ioan Agârbicean (Alfius): *Dela țară e titlul primului volum apărut în editura „Luceafărului” din Budapesta. Prețul 1'50 bani.*

N. Iorga: *Neamul românesc din Bucovina*. București 1905. Editura institutului Minerva, pag. 254 prețul 2'50 cor.

A. Frățilă: *Sensul și întrebuintarea prepozițiilor în limba română*. Galați 1905 pag. 67 prețul 1 cor. Se ocupă deocamdată cu prepozițiile: spre, pre-pe, preste- peste, pentru, prin, printre și despre.

Dr. Aurel Cosma: *Ocna la 26 Ianuarie 1905*. Lupta partidului național român și datele referitoare la alegerea de deputat dietal. Acesta e titlul complet a broșurii cari povestește istoricul alegerii de deputat dela Ocna, și era, credem noi de dorit, dacă toți deputații noștri ar fi publicat astfel de broșuri, ar fi fost un material bun pentru istoria luptelor noastre politice.

Nicolae Dobrescu: *Fragmente private ale istoria bisericii române*. Budapesta 1905. pag. 83 prețul cor. 1'20. Parte însămnată din articlii aceștia au apărut în ziare („Luceafărul”) altele sunt inedite, peste tot

ele sunt de interes pentru cei ce doresc să cunoască trecutul bisericii românești.

Timoteiu Cipariu de Dr. I. Raț prof. f. 8°. A apărut cu ocazia aniversării de 100 ani dela nașterea marelui filolog român. — Costă 1 coroană și să poate procura dela: Librăria Semin. din Blaj.

Vasile Cârlova studiu istoric-literar de Dr. I. Rațiu prof. 8° 1905. — Această carte din punct de vedere literar are un preț de netăgăduit întru cât scoate din negura trecutului pe poetul tinăr, care face trecerea dela poezia veche la poezia nouă. — Studiul este urmat și de poeziile lui Vasile Cârlova, dintre cari unele nu erau cunoscute publicului. Cartea are în frunte portretul poetului. Ca esecuție face cinste Tipografiei seminariale din Blaj. — O recomandăm tuturor. Costă 1 cor. Se află de vânzare la Librăria semin. din Blaj.

Dr. Beke Manó: *Aritmetică pentru școlile medii*, prelucrată de Aurel Ciornea, editura librăriei Ciurcu, Brassó 1905 prețul 3 cor. În acest manual dl Ciornea introduce o terminologie română în locul celei latine așa scrie: adunare, scădere, cât, descăzut, scăzător, ș. a.

A apărut:

Cărți de rugăciuni:

a V. ediție

ACATISTERIUL sau carte ce cuprinde în sine rugăciuni pentru pietatea fiecărui creștin. Revăzut și completat. — În rugăciuni această carte e un adevărat mărgăritar sufletesc, o carte foarte potrivită pentru fiecare. — Costă leg. 1 cor. + 10 fil. porto.

ACATISTUL MIC,

sau carte ce cuprinde în sine rugăciuni către Preasf. Născătoare de Dumnezeu leg. 24 fil.

Tatăl nostru

Carte de rugăciuni, împreună cu Răspunsurile dela s. Liturgie, cu Troparele și Condacele învierii și ale sărbătorilor de peste an, și Troparele morților. Prețul 32 fileri.

Poșta Administrației.

Am primit și cuităm abon. dela:

Clujmănăstur pe 1904. *Grindriștur* pe timpul din 1/4 1902 până în 1/4 1903 *Oarda-de-sus* pe 1900 Octombrie—Decembrie; și 1901 Ianuarie—Martie; iară nu pe 1905. Binevoiește a nota aceasta nesmintit, și a ne trimite restul până în prezente, căci și foaia aduce multe jertfe, și să luptă cu multe neajunsuri. *Horgospatak* pe 1905 sem. 2-lea. *Rodnanouă* pe 1905. *Velcheriu* pe 1905 *Szentjózsef* pe 1905 *Posta s'a îndreptat. Presaca* (Secas) pe 1905 *Dejani* (Făgăraș) pe 1902 sem. 2-lea. 1903, 1904 și 1905 sem. I. *Ghirolt* pe 1904 *Jacodul-rom* pe 1905 *Năoiu* pe 1904. *V. N. Ocna-Șugataș* pe 1905 pătrăriul al treilea. *Răpa-de-sus* pe 1903. Mai restează pe 1904 și 1905 până în prezente. *Socol* pe ani 1894—1898. *Măhaot* pe 1904 *Berchiș* (p. Iara) pe ani 1904 și 1905 *Tasnád-zántó* pe anii 1902—1904 *Boarta* pe 1905 *Gârbova-de-jos* pe 1905 *Găddlin* pe anii 1903 și 1904 *Urăștie* pe 1905 *Felménes* pe 1904 *Răureana*

Káp-Monostor pe 1903 sem. 2-lea și 1904 sem. I. *Dubricsony* pe timpul din 1/4 până în 1/7 1905. Vă rugăm și pentru pătrăriul al 3-lea și al 4-lea. *Bucerdea-grănoasă* pe ani 1902 și 1903 *Botan* pe 1903 sem. 2-lea și 1904 sem. I. Vă implinim dorința, dar așteptăm plătire regulată, totdeauna înainte. *A. P. Baiamare* pe 1904 și din 1905 până în 1/9. *Mediaș* pe 1904 *Desmir* pe 1905 sem. 2-lea. *Cut* pe anii 1901 și 1902 *Daia* pe an 1902 *Sângătîn* pe 1902 și 1903 *Petros* (p. Puj) pe 1905 *Ucea-de-sus* pe 1903 sem. I. *Turda-vechie* pe 1904 sem. 2-lea *Kis-Somkút* pe 1905 sem. 2-lea *Hoszipályi* pe 1905 sem. 2-lea *Sályi* (p. Less) pe 1905 sem. 2-lea *N-Iclód* pe 1905 sem. I. *Csanádos* pe 1905 Iuliu—Septembrie. *Temesvár* pe 1905 sem. 2-lea.

Editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa.

AVIZ!

Prin aceasta aduc la cunoștința On. Public, că cu ziua de 15 Sep. a. c. imi voi schimba locuința în strada Tipografiei în casele de sub Nr. 169 unde a fost cândva hotel „Coroana”.

Sperez, că și mai departe On. P. mă va sprijini cu binevoitoarele comande, promițând, că voi fi prompt în execuție și modest în prețuri.

Cu stimă:

Nicolau Baci,

(20) 4—5

pantofar.

Senegin

contra tusei, răgușelii, durerii de piept, ofitei, tusei măgărești, catarului astmei, greutății de respirat, lingoarei și tusei săci. **Vindecă sigur și repede.** Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Capsic unsoare. Contra durerii de oase, podagrei, reumatismului, răcelilor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrânite boale le vindecă. Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Centarin. Contra morburilor de stomac, precum: lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, greața și vomarea; sgârșciurile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui. Prețul 1'20 și 2 cor.

Kaljodsarsaparil. Mijloc excelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburilor tineretelor 1 sticlă 2 cor.

Laxbonbons. Închiderea scaunului e cauza diferitelor morhuri, pecum palpitarea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de încheierea scaunului numai de cât se comandeză **Laxbonbons**, zaharele purgative, plăcute și dulci la luat. Prețul 1 cor.

Chimicale, drogă, legături și bandagie chirurgicală. Instrucție pentru prepararea diferitelor vinarsuri, liqueruri, rum și altele. Teuri ruscice, parfumuri, săpunuri, crem excelent pentru față și mâni. Articoli cosmetici, oleu pentru păr. Esență pentru picatul și întărirea părului. Apa de gură și dinți pe cum și prav. Ori ce fel de articlu din-branșă. Toate foarte ieftine. Faceți întrebare și Vă veți convinge.

Cornel Demeter,

apotecar în Szászváros, în fața școlii Nr. 41.

(22) 1—10

Cărți ce să pot căpeta în Libraria Seminarială:

Floricele de câmp, de A. C. Domșa . . .	1.—
Cântece, Sabo	1.—
Visuri trecute. Ciura	1.—
Studii și Biografii. Dr. I. Rațiu . . .	2.—
Geniul pustiu, Eminescu	2.—
Drumuri și orașe, Iorga	2:50
Poesii de Alexandri	3.—
Teatru I. II. Alexandri á 1.50	3.—
Vers și proză Alexandrescu	1:25
Novela A. Brătescu-Voinesci	1:50
Liter. pop. Eminescu	1:50
Ciocoli N. Filimon	1:50
Legende și basme Ispirescu	1:50
Povești, I. Creangă	1:50
Vorbe înțelepte A. Popoviciu	1:50
Vatra Părăsită Slavici	2.—
Din Bătrâni	2:50
Eminescu și Coșbuc de Alexandru Ciura	1.—
Limba Română poporană și Dia- lectul Sicilian, de Alesiu Viciu . . .	1.60
Ierarhia Românilor din Ardeal și Un- garia de Dr. Augustin Bunca, Prețul 3 cor. Biblioteca Minervei 22 nr. fie care număr 15 fl.	

Iulius Erös.

Sibiu (Nagyszeben) strada
Cisnădiei 3.

Tot felul de oroloage, juvaere din aur și argint, — tăcămuri din argint, recuise de aur și argint pentru biserici.

☞ Cel mai mare deposit din Ardeal ☞

Mare deposit de sticle măritoare,
ocheane și binocle

Comandele se esecută numai
pe lângă rambursă.

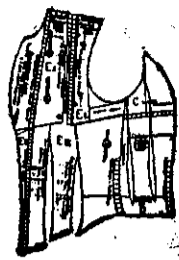
Reparările se esecută prompt și efin.

Cumpăr eventual schimb cu cel mai
mare preț curent obiecte vechi de aur
și argint și petri scumpe.

☞ La cerere trimit franco și gratis
Prețcurent ilustrat. ☞

Nr. 3016. F. Orologiu cilindru re-
montoir din argint, cu acoperișuri
duple de o construcție puternică și trai-
nică, costă 7:50 coroane.

(5) 12—52

marca fabriciei

De mare însemnătate pentru Dame!

Fie care P. S. Dómnă își póte însa-și pregăti
cu o ușurință de neînchipuit

— talia sa după ori ce modă —

cu ajutoriul aparatului de croit talie pentru dame

inventat de **Anton Guschelbauer**. A fost censurat de academie.
și poșede nenumărate scrisori de recunoscință.

Isi are patenta și e scutit prin lege în toate statele culte.

*** Prețul unui aparat e 3 cor. franco rambursat. ***

— Se caută agenți —

☛ Prospece să trimit la cerere gratis ☛

Cu tóta stima:

Antal Guschelbauer.

Sopron.

17 (42—52)

La espositiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fer
— pentru clopote a lui —

Antoniu Novotny

— în Timișóra-Fabrie —

(28) 37—52

dată ce clopotele sint bătute de o lature prin aceea ce sint mântuite
de crepare. — Cu deosebire recomând

— clopotele găurite —

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sint provédute
în partea superiőră — ca violina — cu găuri după figura S și pentru
aceea aș un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut
și cu vibrarea mai voluminosă, de cât cele de sistem vechi, așa,
că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot
de 461 kg. făcut după sistemul vechi. Mai de parte se re-
comandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător,
— spre preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer
bătut — ca și spre turnarea de tóce de metal.

☛ Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco. ☛

